

Veiligheid in en om de school

Veiligheid in het primair onderwijs

1 april 2009	Maarsssen
8 april 2009	Amsterdam
9 april 2009	Den Haag
21 april 2009	Eindhoven
22 april 2009	Assen

Marij Bosdriesz, Cecile Godefrooy,
Marina Moerkens

Veiligheid in en om de school

Programma

- Inventarisatie van vragen
- Actuele stand van zaken veiligheid in het primair onderwijs
- Veel voorkomende veiligheidsvraagstukken in het primair onderwijs
- Veiligheidsbeleving van leerlingen, leerkrachten en ouders
- Schoolbeleid met betrekking tot veiligheid
  - Noodzaak en nut
  - Hoe maak je een veiligheidsplan? Tips!
- Hebben we voor elkaar antwoorden op de vragen?

Inventarisatie van vragen

- Wat zijn voor u de meest nijpende problemen met betrekking tot veiligheid op school?
- Aan het eind van de bijeenkomst gaan we na of er al antwoorden zijn gegeven, zo niet dan doen we dat alsnog, onder meer door elkaar te vertellen over goede praktijken

3

Stand van zaken veiligheid PO

“Veiligheid is noodzakelijke voorwaarde voor goed onderwijs”

Actuele stand van zaken

- Veiligheidssituatie op bijna alle scholen laatste jaren verbeterd
- 92% van de basisscholen heeft veiligheidsbeleid
- Veiligheidsgevoel van alle betrokkenen is vrij hoog
- Meeste directeuren zeggen incidentenregistratie bij te houden
- Daders zijn vaker jongens (m.u.v. pesten en discriminatie)
- Daders handelen meestal individueel, behalve bij ernstig pestgedrag
- Bij seksueel geweld meisjes vaker slachtoffer

4

Meest hardnekkige vraagstukken in PO

	% scholen	op 100 lln.	T.o.v. 2003
• Fysiek geweld	37,5%	1,0	+
• Pesten	33,0%	0,9	-
• Vernieling	31,1%	1,0	+
• Bedreiging	25,9%	0,4	-
• Discriminatie	21,4%	0,4	-

Bron: Monitor Sociale Veiligheid PO, Research voor Beleid, 2007

5

Vragen aan kwaliteitsteams veiligheid

- Hoe voorkom ik de vele vechtpartijen op het schoolplein?
- Hoe maken we als school een goed veiligheidsplan?
- Hoe kunnen we iets doen tegen digipesten / cyberpesten?
- Kan de school een agressieve ouder aangeven bij de politie?
- Hoe maken we het personeel weerbaar tegen agressie / discriminatie?
- Hoe maken we leerlingen / ouders medeverantwoordelijk voor veiligheid?
- Kunnen we de gemeente aanspreken m.b.t. veiligheid om de school?
- Is er 'n voorbeeld van overeenkomst voor samenwerking met politie?

6

Veiligheidsbeleving

Veiligheidsbeleving in PO is bij alle betrokkenen hoog

• Schooldirecteuren:	8,2	+
• Leerkrachten; op school:	8,1	-
in de klas:	8,5	-
• Leerlingen (groep 7 en 8):	8,5	-
jongens	8,8	
meisjes	8,2	
• Ouders; zelf:	8,1	g
inschatting voor kind:	8,4	

7

Top 5 mogelijke verbeteringen

1. Anti-pestprojecten gericht op leerlingen (continue aandacht; ingebed in pedagogisch klimaat)
2. Veiligheidsbeleid opstellen en uitvoeren
3. Contacten met de politie versterken (preventief en interventies)
4. Cursussen voor leerkrachten (de-escalerend optreden, omgaan met pesten, bedreiging, enz.)
5. Anti-pestprojecten gericht op ouders (daders en slachtoffers; wat kunnen ouders doen?)

8

Veiligheidsbeleid; noodzaak!

Scholen wettelijk verplicht veilige omgeving te bieden

Wetten: Arbowet, Kwaliteitswet, CAO's

- Arbowet:
  - Artikel 3 verplicht scholen om leerlingen en personeel te beschermen tegen seksuele intimidatie, agressie, geweld en pesten
- Kwaliteitswet:
  - Verplicht scholen te zorgen voor klachtenregeling over maatregelen, nalatigheid en gedrag van de school
- CAO PO:
  - Verplicht scholen om een veiligheidsplan te hebben; onderdeel van plan van aanpak (artikel 11.7); inspectie houdt toezicht

9

Veiligheidsbeleid; nut!

- Ouders kunnen school aansprakelijk stellen voor (im)materiële schade bij de leerling (bijvoorbeeld door actie andere leerling)
- Geen beleid betekent altijd reactief handelen
- Door beleid meer preventie, minder repressie
- Voor adequaat beleid is inzicht in veiligheidssituatie nodig;
  - Veiligheidsthermometer
  - Incidentenregistratie
- Dan kan cyclus van plan – uitvoering – toetsing – bijstelling meer veiligheid bieden

10

Veiligheidsbeleid; hoe?

- Formuleer met personeel en MR visie op veiligheid
- Samenhang met gezonde en zorgzame school
- Geïntegreerd in totale schoolplan
- Zorg voor SMARTIE geformuleerde doelen
- Betrek iedereen erbij! Formuleer samen gedragsregels!
- Geef zelf het goede voorbeeld
- Veeg incidenten niet onder de mat!
- Werk er mee in de cyclus van plan – uitvoering – toetsing – bijstelling

Tips voor schoolleiders

- Benoem een verantwoordelijke voor veiligheid
- Neem ouders serieus! Hun visie is complementair aan die van school!
- Zie toe op handhaving van afspraken en sancties bij overtredingen
- Schakel leerlingen actief in bij opstellen en uitvoeren van beleid
- Zorg voor scholing / training personeel in de-escalerend optreden
- Maak duidelijk wanneer aangifte wordt gedaan bij de politie
- Zorg voor een calamiteitenplan
- Maak afspraken met gemeenten over geweld rond de school
- Zorg voor korte lijnen met externe ondersteuners (politie, slachtofferhulp, maatschappelijk werk, jeugdzorg, enz.)

Tips voor leerkrachten

- Betrek leerlingen actief in gesprekken over veiligheid op school
- Besteed aandacht aan onderwerpen die onveiligheid kunnen opleveren (bijvoorbeeld seksualiteit, Nederland in WO II, godsdiensten)
- Geef zelf het goede voorbeeld
- Formuleer samen met leerlingen gedragsregels en zorg dat ze elkaar daaraan houden!
- Wees duidelijk in het niet tolereren van pesten
- Voer anti-pestprojecten uit als onderdeel van sociaal-emotionele programma's

Terug naar uw vragen

- Zijn er al antwoorden gevonden?
- Wie heeft een antwoord of tips vanuit een goede praktijk?

Voor ondersteuning: www.kwaliteitsteamsveiligheid.nl
of 030 – 230 67 44
of kwaliteitsteamsveiligheid@nji.nl

